

7 x TAK dla Leadera

Leader istnieje od początku lat 90. Ta unijna inicjatywa wsparcia obszarów wiejskich okazała się znakomitym pomysłem na ich rozwój. Dziś jest sprawdzoną i uznaną metodą postępowania tam, gdzie trzeba pokonać bariery piętrzące się przed wsią. Dlatego też ów sposób postępowania (podejście) od roku 2007 stanie się obowiązujący we wszystkich krajach Unii Europejskiej.

W zjednoczonej Europie coraz większy nacisk kładzie się na wieś rozumianą jako miejsce wysokiej jakości życia i efektywnej działalności gospodarczej. Realizacja tej wizji zajmie wiele kolejnych lat. Między innymi służyć jej będzie Leader. Skoro Leader zagości na trwałe w krajobrazie życia społeczno – gospodarczego wsi, warto się z nim oswoić i użyć go do zmiany miejsca, gdzie żyjemy, na lepsze.

Największe korzyści ze zdobyczy cywilizacyjnych czerpią ci, którzy stosują je jako pierwsi. W drugiej połowie lat 90. tak było z odnowa wsi. Opolszczyzna zastosowała tę metodę pierwsza w kraju - i wygrała. Leader jest podejściem pokrewnym i podobnym co do istoty. Czy będziemy zwlekać, by nauczyć się go dobrze stosować? Pragniemy podać Państwu argumenty na TAK trochę inaczej niż czynią to dokumenty unijne, ale równie prawdziwie, tyle że w przełożeniu na nasz (O)polSKI język.

1. Leader to sprawdzona marka a nie kolejny program o krótkim żywocie. Powtórzmy - to **metoda rozwoju, sprawdzony sposób postępowania**. W tym tkwi siła i pewność, że nie traci się czasu na wyważanie otwartych drzwi. Tak jak w odnowie wsi w Leaderze najważniejsza jest oddolność (my decydujemy), umiejętność wykorzystania własnych zasobów i nieskrępowana pomysłowość. Różnica polega na skali działania. Tu jedna wieś i jej mieszkańcy, tam obszar liczący kilka gmin, dziesiątki wsi i dziesiątki tysięcy mieszkańców.

2. W Leaderze nasz obszar jest specyficzny. Z czasem nadamy mu niepowtarzalną nazwę, by była jego znakiem rozpoznawczym. Tworzymy go z myślą o podobieństwach: cech środowiska, dziedzictwa kulturowego, ukształtowania oraz wyposażenia wsi i miasteczek. Dla jego określenia nie jest najważniejsze oddziaływanie miasta, liczą się wspólne problemy do rozwiązania oraz możliwości do wykorzystania. Stąd nasz obszar odnosimy do pojęć takich jak *kraina* czy *ziemia*, bardziej naturalnych i bliższych człowiekowi niż administracyjne pojęcia *gmina* i *powiat*. **Rozwija się nowy rodzaj więzi i identyfikacji mieszkańców** z obszarem jako nieco szerzej pojętej małej ojczyzny.

3. Nasz obszar nie pokrywa się z granicami powiatu. Jeżeli leży na skraju województwa, wtedy możemy współpracować z sąsiadami zza miedzy. **Podejmujemy współdziałanie w całkiem nowym układzie**. Nowi partnerzy

Wdrożenie podejścia Leader w województwie opolskim

wnoszą inne spojrzenie i umiejętności. Tak jak między ludźmi zmiana towarzystwa lub poszerzenie kręgu znajomych odświeża i mobilizuje. Ujawniają się nowe potencjały i niespodziewane możliwości. Nowe układy kooperacji w skali jakiej działa Leader, tworzą się rzadko, raz na wiele lat. Ostatnim takim przypadkiem było powstanie powiatów. Zatem jest to historyczne wydarzenie i historyczna szansa.

4. Leader spowoduje, że **gmina przestanie być jedyną instytucją, od której zależy jakość życia na obszarach wiejskich**. Lokalna Grupa Działania, dysponując środkami, wesprze wiele projektów, przyjmie część odpowiedzialności za rozwój obszaru. Stanie się liczącym partnerem współpracujących samorządów. To duża zmiana, ponieważ teraz rozwój „jest zawieszony na klamce urzędu gminy”. Środki będą bliżej, a decyzja o ich wykorzystaniu zapadnie na miejscu. Dotacje nie muszą być wielkie - w sam raz na miarę naszych oczekiwań i możliwości wykorzystania.

5. Leader daje **sposobność skoordynowania przedsięwzięć na obszarze większym niż jedna gmina**, łączenia ich tak, aby ze sobą współdziałały, wzmacniając swe oddziaływanie. Na przykład miejsca rekreacji, każde z osobna wykorzystywane przez wsie, mogą stać się ważną infrastrukturą łączącego je szlaku turystycznego. Nadto niektórych produktów nie da się stworzyć i wypromować w granicach gminy. Tak jest z ofertą turystyczną - nie przyjeżdża się zwiedzać i odpoczywać w gminie X. Jedzie się wypocząć nad jeziora, w bory lub góry, podziwia się drewniane kościółki lub pałace, a więc atrakcje jakiegoś obszaru, w którym interesować może wszystko z wyjątkiem faktu na terenie jakiej gminy się jest. Podobne reguły dotyczą tzw. produktów regionalnych.

6. Leader **buduje społeczeństwo obywatelskie poprzez nową formułę współpracy polegającej na partnerstwie „aktorów”** życia publicznego, społecznego i gospodarczego. W Lokalnej Grupie Działania spotkają się ludzie samorządu, społecznicy - liderzy organizacji wiejskich i przedsiębiorcy. Samorządowców interesuje świadczenie usług publicznych, społeczników życie społeczne, a przedsiębiorców zysk. Te interesy i różne punkty widzenia trzeba łączyć, wówczas wyzwalają się ukryte potencjały, powstają pomysły nowatorskie i rozwiązania, na których zyskują wszyscy. Tworząc w przemyślany sposób miejsca i okazje do przyjazdów oraz spotykania się ludzi, powodujemy, że gmina wywiązuje się z obowiązku organizacji kultury, sportu czy rekreacji, organizacje społeczne znajdują pole do działania, a przedsiębiorcy możliwość sprzedaży swych produktów lub usług. Można to osiągnąć, prowadząc ze sobą partnerski dialog, budując Strategię dla obszaru oraz opracowując wspólnie projekty.

7. Każdy wie, jakie znaczenie ma dobry przykład oraz przenoszenie rozwiązań i doświadczeń już gdzieś wypraktykowanych. Ileż firm działa dzięki temu, że właściciel miał możliwość nauczyć się w świecie fachu lub chwycić pomysł. W podejściu Leader **prowadzi się projekty międzyregionalnej i międzynarodowej współpracy** Lokalnych Grup Działania. Istnieje sieć współpracy i tzw. *Obserwatorium* udzielające niezbędnych informacji.

Opole, kwiecień 2006